

BELÜGYMINISZTERIUM
ORSZÁGOS KATASZTRÓFAVÉDELMI FŐIGAZGATÓSÁG

Jóváhagyom!

Budapest, 2024. január 11.

Dr. Góra Zoltán t. altábornagy
főigazgató

ELLENŐRZÉSI TERV

a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság területi szervei részére
a 2024. évi veszélyes üzemekkel kapcsolatban
iparbiztonsági hatósági ellenőrzési feladatok végrehajtására

Felterjesztem!

Budapest, 2024. január 11.

Kovács Bonifác t. ezredes
országos iparbiztonsági főfelügyelő

Egyetértek!

Budapest, 2024. január 11.

Dr. Mógor Judit t. vezérőrnagy
hatósági főigazgató-helyettes

1. Bevezető

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Kat.) IV. fejezet hatálya alá kerülő és a meglévő veszélyes üzemek esetében a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 219/2011. (X. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) rendelkezései alapján kell az azonosítási, hatósági felügyeleti tevékenységet ellátni.

Az R. 16/A. §-ban foglaltaknak megfelelően a hatóság központi szerve a Kat. IV. fejezet hatálya alá tartozó az alsó és felső küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemekre, valamint a küszöbérték alatti üzemekre (a továbbiakban: veszélyes üzemekre) vonatkozóan éves ellenőrzési tervet készít. A terv tartalmazza a területi hatályát, a releváns biztonsági kérdések általános értékelését, a hatósági ellenőrzés alá vont veszélyes üzemek, valamint a dominóhatásban érintett és azon üzemek körét, amelyekben külső kockázatok vagy veszélyforrások fokozhatják a súlyos baleset kockázatát vagy következményeit, továbbá a hatósági ellenőrzések elveit és módszereit, beleértve a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek és események kivizsgálása érdekében lefolytatott és a társhatóságokkal közösen végzett ellenőrzéseket.

2. A terv hatálya alá tartozó veszélyes üzemek és a hatósági ellenőrzés célja

Az R. 14. §-a és az R. 39. § (2) bekezdése alapján a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szerve (továbbiakban: iparbiztonsági hatóság) köteles végrehajtani az illetékességi területén található veszélyes üzemek időszakos hatósági ellenőrzését, valamint csővezetékes szállításban érintett üzemek esetében a veszélyes tevékenységet engedélyező iparbiztonsági hatóság megkeresésében meghatározott létesítmények időszakos hatósági ellenőrzését.

Az ellenőrzési terv hatálya a veszélyes üzemekre terjed ki.

A hatósági ellenőrzés célja annak vizsgálata, hogy az üzemeltető - a katasztrófavédelmi engedélyezési eljárásban elfogadott biztonsági dokumentációban foglaltakkal összhangban - a veszélyes tevékenységével kapcsolatban a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek megelőzése, következményeinek csökkentése érdekében megfelelő intézkedéseket tett, továbbá rendelkezik az intézkedések végrehajtásához szükséges védelmi erővel és eszközökkel, megfelelő anyagi-technikai feltételekkel, valamint hatékony szervezési-irányítási rendszerrel. Az ellenőrzés célja, hogy az iparbiztonsági hatóság képviselője meggyőződjön a biztonsági jelentésben, a biztonsági elemzésben és a súlyos káresemény elhárítási tervben foglalt információk és a valós üzemeltetési körülmények egyezéséről.

3. A veszélyes üzemekkel kapcsolatos hatósági ellenőrzések típusai, elvei, módszerei

A hatósági ellenőrzésről az *általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény* (a továbbiakban: Ákr.) előírásai alapján az üzemeltetőt (ügyfelet) – ha az az eredményességet nem veszélyezteteti – előzetesen értesíteni kell.

3.1. Veszélyes üzemek felderítése, azonosítása

Az R. alapján az iparbiztonsági hatóság felderíti azon veszélyes anyagot gyártó, felhasználó, tároló telephelyeket, amelyek a Kat. IV. fejezetének hatálya alá tartozhatnak.

- Főbb hatósági feladatok:
- veszélyes anyagokkal foglalkozó telephelyek felderítése;
 - üzemazonosítási eljárás megindítása;
 - üzemazonosítási adatlapok vizsgálata;
 - helyszíni szemle lefolytatása;
 - adatlapok vizsgálatához kiegészítő információk bekérése;
 - hatósági döntés a telephely Kat. IV. fejezet alá tartozásáról.

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv az általa hivatalból üzemazonosításra kötelezett telephelyek esetében az üzemazonosítási eljárást az R. és a [hatóság honlapján közzétett üzemazonosítási útmutató](#) alapján, valamint az ellenőrzési terv 1. számú melléklete szerint folytatja le.

3.2. Időszakos hatósági ellenőrzések

Az R. 14. §-a értelmében

- a felső küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemeket évente,
- az alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemeket legalább háromévente egyszer,

a biztonsági irányítási rendszerre vagy az irányítási rendszerre, azon belül az üzemeltető által hozott intézkedésekre, jelentésekre és egyéb nyomon követési dokumentumokra is kiterjedően ellenőrzi az iparbiztonsági hatóság.

Az R. 39. § (2) bekezdése szerint az iparbiztonsági hatóság a küszöbérték alatti üzemeket legalább háromévente egyszer az irányítási rendszerre is kiterjedően ellenőrzi.

Az időszakos hatósági ellenőrzések szempontjait a 2. számú melléklet tartalmazza.

Az időszakos hatósági ellenőrzéseken a 4. pontban bemutatott értékelés során az alábbi szempontokra kiemelt figyelmet kell fordítani:

- veszélyhelyzeti vezetési létesítmények, vezetési pontok biztonsági dokumentációban foglaltak szerinti kialakításának, felszereltségének és megfelelőségének vizsgálata;
- dominóhatással kapcsolatos információk, üzemi körülmények biztonsági dokumentációban bemutatott valóságtartalmának vizsgálata.

Az időszakos hatósági ellenőrzések során vizsgálni szükséges a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek megelőzésében, elhárításában szerepet játszó tűzvédelmi előírások (pl.: tárolási és együtt tárolási szabályok, készenlétben tartott eszközök, beépített tűzvédelmi berendezések működőképessége, tűztávolságon belüli tárolás előírásai, stb.) betartását is.

A veszélyes üzemek időszakos hatósági ellenőrzési időpontjának kiválasztásánál figyelembe kell venni a veszélyes üzem tevékenységének típusát, mivel az befolyásolhatja a telephelyen egyidejűleg jelen lévő veszélyes anyagok mennyiségét (pl. szezonális tárolás esete).

Az ellenőrzéseket a következőkben foglaltak szerint célszerű ütemezni:

Veszélyes tevékenység	ellenőrzési időszak
műtrágyák gyártása, tárolása, felhasználása	február, november
növényvédő szerek gyártása, tárolása, felhasználása	március-április
klórgázt felhasználó víztisztító technológia (pl. vízmű, fürdő, uszoda)	április
ammóniás hűtőrendszer alkalmazása	május-június
gázipari tevékenység, petrokémiai tevékenység, fűtő, tüzelőanyag tárolása	szeptember-október
robbanóanyag, lőszer, pirotechnikai termékek gyártása, tárolása	július, november

A fentiekben nem említett veszélyes tevékenységek esetében az időszakos hatósági ellenőrzést az év januárjától novemberéig szükséges végrehajtani.

3.3. Iparbiztonsági supervisorri ellenőrzések

A Kat. 32. § (4)-(8) bekezdései szerint a Kat. IV. fejezet hatálya alá tartozó üzemekre vonatkozóan az iparbiztonsági hatóság koordinálja az ágazati hatósági feladatokat ellátó szervezetek (a továbbiakban: társhatóságok) hatósági ellenőrzéseit, ennek keretében a társhatóságok részére közös hatósági ellenőrzések lefolytatására vonatkozó javaslatot tesz, együttes, ún. supervisorri ellenőrzéseket szervez.

Az iparbiztonsági hatóság veszélyes üzemek területén katasztrófavédelmi supervisor ellenőrzést (több, a katasztrófavédelem hatáskörébe tartozó szakkérdés egyidejű tervezett helyszíni vizsgálata társhatóságok bevonása nélkül) vagy komplex supervisor ellenőrzést (lehetőség szerint és indokolt esetben valamennyi katasztrófavédelmi szakkérdés egyidejű tervezett helyszíni vizsgálata mellett a társhatóságok részvételével tartott supervisor ellenőrzés) tarthat, melyre a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező társhatóságok részvételét kéri.

Minden összehangolt ellenőrzés esetén az egyes hatóságok hatáskörük szerint végzik az ellenőrzést, melyről saját hatáskörükben jegyzőkönyvet vesznek fel.

Az iparbiztonsági hatóság a veszélyes üzemek szakterülethez kapcsolódó komplex vagy katasztrófavédelmi supervisor ellenőrzéseket az alábbi esetekben tarthat:

- lakossági, társhatósági, egyéb bejelentések kapcsán,
- gazdálkodó szervezetek üzemazonosítási eljárása során,
- veszélyes üzemek időszakos hatósági ellenőrzése során,
- veszélyes üzemekben bekövetkezett káresemény(ek) miatt.

3.4. Veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek és események kivizsgálása

Az R. 14. § (3) bekezdése értelmében az iparbiztonsági hatóság a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset vagy veszélyes anyagokkal kapcsolatos esemény körülményeinek kivizsgálása érdekében a tudomásszerzést követően haladéktalanul, de legfeljebb 3 napon belül hatósági ellenőrzést tart. A súlyos balesetek, események hatósági kivizsgálásánál a jelen terv 3. számú mellékletében található szempontokat kell figyelembe venni.

4. A releváns biztonsági kérdések általános értékelése

A 2024. évi időszakos hatósági ellenőrzések során az alábbiakban részletezett szempontokra kell kiemelt figyelmet fordítani a súlyos balesetek előfordulásának csökkentését célzó eredményes hatósági ellenőrzések lefolytatása érdekében.

4.1. Veszélyhelyzeti vezetési létesítmények, vezetési pontok biztonsági dokumentációban foglaltak szerinti kialakításának, felszereltségének és megfelelőségének vizsgálata

Veszélyhelyzeti feladatok irányítására az irányító szervezet akkor alkalmas, ha a vezetési pont megfelelően került kijelölésre és kialakításra, illetve a hatékony veszélyhelyzeti irányításhoz szükséges személyi és tárgyi követelményeknek megfelel. A biztonsági dokumentációban az üzemeltető meghatározza és bemutatja a vezetési pont hatékony, megfelelő működtetéséhez szükséges feltételeket. Az időszakos ellenőrzések során elsősorban e feltételek meglétét, folyamatos biztosítottságát szükséges vizsgálni, ugyanakkor a kiemelt, mélyebb helyszíni vizsgálat rámutathat a vezetési pont olyan elemeire, amelyek javításával hatékonyabb veszélyhelyzeti működtetés érhető el.

A vezetési pontok hatósági ellenőrzése során az alábbi szempontok vizsgálata szükséges:

1. A kijelölt vezetési pont elhelyezkedési és épületkialakítási szempontjai:
 - a. A vezetési pont kialakításakor törekedtek-e arra, hogy a lehető legbiztonságosabb, védett területen legyen, kívül essen a baleseti eseménysor(ok) hatásterületén? A vezetési pont kijelölése során figyelembe vették-e a baleseti eseménysorok hatásait?
 - b. Ha a baleseti eseménysor károsító hatása (túlnyomás, hősugárzás, mérgező hatás) eléri a vezetési pontot, van-e kijelölt tartalék (másodlagos) vezetési pont? Megfelelő védelemmel rendelkezik-e a baleseti eseménysor hatásterületén belül kijelölt vezetési pont? Alkalmas-e elzárkózásra a helyiség mérgezéssel járó esemény esetén?

- c. Valamennyi vezetési pont vizsgálandó, amennyiben tartalékként, vagy a különböző események eltérő jellegű vagy kiterjedésű károsító hatásai miatt szükségessé vált több vezetési pont kialakítása, beleértve a mozgó vezetési pontot is (a biztonsági dokumentációban meghatározottak szerint eltérhet ezek felszereltsége, megfelelősége, ha a kezelendő események különböznek).

2. A technikai infrastruktúra:

- a. Meghatározták-e, hogy milyen technikai infrastruktúrára van szükség, és azok rendelkezésre állnak-e a vezetési ponton?
 - i. A vezetési pontról történő veszélyhelyzeti híradáshoz, riasztáshoz, értesítéshez, tájékoztatáshoz és kommunikációhoz szükséges eszközök (pl.: EDR rádió, hálózati/mobiltelefonok, internet elérhetőség) biztosítottak-e?
 - ii. Veszélyhelyzeti kommunikáció esetére alkalmaznak-e az adott helyre előírt, speciális eszközöket (pl. RB-s környezetben robbanásbiztos mobiltelefonok)?
 - iii. Helyzetértékelő és döntéstámogató informatikai rendszerek rendelkezésre állnak-e a vezetési ponton, az adatok hozzáférhetőek-e a rendszerből (pl.: létszámnnyilvántartás, technológiai rajzok elektronikusan, hozzáférés a kamerarendszerhez, adatbázisok, elektronikusan lekérhető monitoring adatok, mérési rendszerek, stb.)?
 - iv. A veszélyhelyzeti felszerelések, eszközök gyors hozzáférhetősége és készenléti állapota biztosított-e?
- b. Milyen energiaellátással és tartalék energiaellátással rendelkezik a vezetési pont? Dokumentációban rögzítettek-e az energiaellátás követelményei?

3. Karbantartás, felülvizsgálat, tesztelés:

- a. Készült-e a vezetési pontra, az ott elhelyezett, veszélyhelyzetben használatos eszközökre, felszerelésre vonatkozóan karbantartási terv? Milyen rendszerességgel történik az épület és a felszerelés ellenőrzése, felülvizsgálata, karbantartása, illetve az összhangban áll-e a gyártói ajánlásokkal?
- b. Elvégeznek-e a vezetési ponton található felszerelések és technikai eszközök tesztelését, működési próbáját, és milyen időközönként?

4. Rendelkezésre álló dokumentumok:

- a. Szabályozott-e, hogy milyen dokumentumoknak kell rendelkezésre állniuk a vezetési ponton? Amennyiben készült erre vonatkozó lista, akkor az ellenőrzés során vizsgálni szükséges a dokumentumok meglétét, azok valóságtartalmát és naprakészességét.
- b. Milyen formában (elektronikus/papíralapú) áll rendelkezésre az adott dokumentum? A gyors hozzáférhetőségük biztosított?
- c. A vezetési ponton az alábbi dokumentumokat célszerű nyomtatott formában is kéznél tartani:
 - i. részletes helyszínrajz veszélyhelyzeti információkkal,
 - ii. technológiai folyamatábrák, műszerezési és csőkapcsolási ábrák (P&ID-k),
 - iii. biztonsági dokumentációk a legfrissebb információkkal (belső védelmi terv, biztonsági jelentés, biztonsági elemzés, súlyos káresemény elhárítási terv, illetve a biztonsági dokumentációban megjelölt, védekezési tevékenységhez szükséges egyéb dokumentum, pl. tűzriadó terv);
 - iv. üzemi és külső személyek, szervek naprakész értesítési-riasztási jegyzéke, terve lehetőleg kihelyezve.

5. A személyi állomány felkészültsége:

- a. A vezetési ponton a veszélyhelyzet kialakulása, a súlyos baleset bekövetkezése esetére kijelölték-e a veszélyhelyzeti irányítás tagjait, egyértelműen megjelölték-e veszélyhelyzeti feladataikat? Munkaköri leírásaikban szerepel-e a veszélyhelyzeti feladatok ellátása, illetve azok kellő részletességgel jelennek-e meg (a feladatok lényege tekintetében)?
- b. A vezetési ponton veszélyhelyzeti feladatokat ellátó személyek ismerik-e a veszélyhelyzeti feladataikat, arra való felkészítésük megtörtént-e? Rendszeresen begyakorolják-e azokat a belső védelmi terv, illetve súlyos káresemény elhárítási terv gyakorlatok során?
- c. A vezetési ponton elhelyezett veszélyhelyzeti felszerelések, eszközök technikai használatát ismerik-e, kellőképpen elsajátították-e a kapcsolódó veszélyhelyzeti feladatokat ellátó személyek?
- d. Előírták-e az egyéni védőeszközök vezetési ponton történő használatát súlyos baleset vagy esemény esetére? A biztonsági dokumentációban meghatározott egyéni védőeszközök a leírtaknak megfelelően, azonnali használatra kész állapotban megtalálhatók-e a helyszínen, azok használatát a gyakorlatok során fejlesztik-e?

4.2. Dominóhatással kapcsolatos információk, üzemi körülmények biztonsági dokumentációban bemutatott valóságtartalmának vizsgálata

Az 5. pontban foglaltakon túlmenően kiemelt figyelmet kell fordítani az ellenőrzés során a külső dominóhatások és belső eszkaláció vizsgálatára, ezért szükséges meggyőződni arról, hogy az üzemeltető a telephelye környezetében működő gazdálkodó szervezeteket teljes körűen felmérte-e dominóhatás tekintetében.

Az iparbiztonsági hatóság vizsgálatának arra is ki kell terjednie, hogy az ellenőrzött veszélyes üzemekben milyen eseménysor okozhat külső dominóhatást vagy belső eszkalációt. Ennek során szisztematikusan, üzemspecifikusan kell feltérképezni minden olyan üzemi körülményt, összefüggést, amely kiváltó okként megjelenhet. Vizsgálni szükséges továbbá a dominóhatás és a belső eszkaláció szempontjából a belső üzemi viszonyokat, az ilyen hatások kialakulásában és csökkentésében szerepet játszó kritikus berendezések és folyamatok meglétét, működőképességét.

1. Kölcsönös adatszolgáltatással kapcsolatos kérdések:

- a. Mely szomszédos szervezetekkel és milyen információcsere történik?
- b. Amennyiben az ellenőrzött üzem környezetében található más veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem, úgy a biztonsági dokumentáció készítésekor történt-e adatszolgáltatás a két üzemeltető részéről, kialakul-e külső dominóhatás?
- c. A biztonsági dokumentációban dominóhatás tekintetében figyelembe vett kiinduló adatok a dominóhatást kiváltó üzemtől származnak-e, illetve a kapott adatok egyeznek-e a felhasznált adatokkal?
- d. A biztonsági dokumentáció felülvizsgálata, módosítása során az üzemeltető újra megkérte-e a szükséges adatokat a környező veszélyes üzemektől?
- e. A szomszédos, dominóhatást kiváltó üzemből bekövetkezett, dominóhatás tekintetében releváns változásról (pl. frekvencia értéke, hatásterület változása, új eseménysor és hatásterület azonosítása) szóló adatszolgáltatást az üzemeltető figyelembe vette-e a biztonsági dokumentáció felülvizsgálata során?
- f. A biztonsági dokumentáció módosítása során a dominóhatással kapcsolatos változásról tájékoztatta-e az üzemeltető a dominóhatásban érintett szomszédos veszélyes üzemeket?

- f. A biztonsági dokumentáció módosítása során a dominóhatással kapcsolatos változásról tájékoztatta-e az üzemeltető a dominóhatásban érintett szomszédos veszélyes üzemeket?
2. A biztonsági dokumentációban szereplő adatok valóságtartalma, naprakészsége:
- A biztonsági dokumentáció szerinti, külső dominóhatás és belső eszkaláció tekintetében releváns távolságok, beépítettségi viszonyok megfelelnek-e a valóságnak (érintett létesítmények távolságai, esetleges zsúfolt zónák, árnyékoló hatást jelentő építmények, stb.)?
 - A dominóhatást és a belső eszkalációt kiváltó és a hatással érintett létesítmények esetében tapasztalható-e a biztonsági dokumentációhoz képest eltérés vagy változtatás a jelen lévő veszélyes anyagok vagy mennyiségek tekintetében?
 - A dominóhatás és belső eszkaláció vizsgálat biztonsági dokumentáció szerinti eredményeit befolyásoló technológiai vagy üzemeltetési paraméterek tekintetében megállapítható-e eltérés vagy változtatás a technológiában?
 - A dominóhatásban, belső eszkalációban szerepet játszó bekövetkezési gyakoriságok (beleértve a számított értékek kiinduló adatait) változtatását nem indokolják-e üzemi változások?
 - A dominóhatás vagy belső eszkaláció számítása során figyelembe vett bekövetkezési gyakoriságot (esetleg a dominóhatást kiváltani képes esemény következményének mértékét) csökkentő vagy kizáró műszaki megoldás megléte, működőképessége biztosított-e?
 - A dominóhatás vagy belső eszkaláció bekövetkezési gyakoriságának (esetleg a dominóhatást kiváltani képes esemény következményének) csökkentését vagy kizárását szolgáló biztonsági intézkedések működtetése folyamatosan biztosított-e?
 - A biztonsági dokumentáció ismeretében és a helyszíni vizsgálat alapján felmerül-e a biztonsági dokumentációban nem vizsgált dominóhatás vagy belső eszkaláció kialakulásának lehetősége?

5. Külső dominóhatások, külső kockázatok, veszélyforrások vizsgálata

A veszélyes üzemek biztonsági jelentésében, biztonsági elemzésében bemutatott dominóhatások, illetve külső kockázatok, veszélyforrások ismeretében szükséges végrehajtani a kiválasztott veszélyes üzem időszakos hatósági ellenőrzését. Az ellenőrzés során minden esetben vizsgálni szükséges a veszélyes létesítményt, üzemet érintő külső veszélyforrásokat és kockázatokat. A külső veszélyeztetésben érintett veszélyes üzemek listáját jelen tervnek – a Kat. 27. § (5) és a R. 45.§ (2) bekezdései alapján nem nyilvános – 4. számú melléklete tartalmazza.

Az ellenőrzéseken a lehetséges külső dominóhatásokat, veszélyforrásokat az alábbiak szerint kell felmérni:

- hősugárzás (tócsatüzek, tartálytüzek, fáklyatüzek, szilárd anyagok égése, BLEVE – forrásban lévő folyadékok táguló gőzrobbanása, robbanások);
- túlnyomás (robbanások);
- repeszhatás (robbanások);
- az esetleges más fizikai, kémiai hatás és annak mértéke, mely dominóhatást eredményezhet (pl. fagyás, állandó felügyelet kiesését okozó mérgezés stb.).

6. A terv végrehajtása

Az iparbiztonsági hatóság az éves ellenőrzési terv alapján az adott hónapra készített ellenőrzési ütemterv szerint végrehajtja az illetékességi területén található veszélyes üzemek ellenőrzésének tervezését a vonatkozó jogszabályok és belső szabályozók alapján.

Az üzemazonosítási szemle alapelvei

1. A hatósági eljárás kapcsán a helyszíni szemléről az Ákr. előírása szerinti jegyzőkönyv készül.
2. Az üzemazonosítási szemle során különös figyelemmel kell lenni az alábbiakra:
 - a) a benyújtott üzemazonosítási adatlapokon feltüntetettek valóságtartalmának vizsgálata,
 - b) a várhatóan küszöbérték alatti üzem esetében a B/2 adatlap valóságtartalmának vizsgálata, tekintettel az alábbiakra:
 - i. cseppfolyós gáz jelenléte, beleértve a fűtés céljából telepített PB tartályok jelenlétét,
 - ii. az R. 1. melléklet 1. táblázat H1 (Akut toxicitás 1. kategória minden expozíciós útvonal), H2 (Akut toxicitás 2. kategória minden expozíciós útvonal, 3. kategória belélegzéses expozíció), H3 (célszervi toxicitás (STOT) egyszeri expozíció 1. kategória), valamint a P1.a és P1.b robbanóanyagok veszélyességi osztályba tartozó veszélyes anyagok jelenléte,
 - iii. nyomás alatti (legalább 300 kPa túlnyomás), veszélyes anyagot tartalmazó technológiai berendezések jelenléte,
 - iv. a szemle során fel kell mérni, hogy az üzem határától milyen messze található lakóövezet, üdülőövezet, közintézmények, tömegtartózkodásra szolgáló építmények, munkahelyek, más egyéb üzemek, irodaházak, veszélyes anyaggal foglalkozó üzem, küszöbérték alatti üzem,
 - v. a jegyzőkönyvben rögzíteni kell az üzem saját munkavállalóinak és az üzem területén rendszeresen vagy állandóan tartózkodó munkavállalók számát,
 - c) a telephely teljes területének vizsgálata (a veszélyes anyagok jelenlétének felderítése),
 - d) technológiai egységekben és az azokat összekötő csővezetékben lévő anyagmennyiség felmérése,
 - e) az üzem területén a töltő-lefejtő állásokon, várakozó helyeken, iparvágányokon tartózkodó tartálykocsik, vagonok, uszályok egyidejű maximum kapacitásának felmérése,
 - f) külön figyelmet kell fordítani azon tárolóedények vizsgálatára, amelyeket több különböző veszélyes anyag/keverék tárolására is használnak,
 - g) jogszabálysértések felismerése és jegyzőkönyvben való rögzítése (más hatóságok hatáskörébe tartozóakat is),
 - h) amennyiben az üzemeltető élt a 2 %-os szabály adta lehetőséggel, meg kell vizsgálni a szabály alkalmazási feltételeinek fennállását.

3. A helyszíni szemle jegyzőkönyv mellékleteként - lehet elektronikus formában is - csatolni szükséges:
- a) a veszélyes anyagok kimutatását a szemle napjára vonatkozóan, valamint 3-4 szűrőpróbaszerűen kiválasztott időpontra visszamenőlegesen, melyekre az összegzést a későbbiekben szintén el kell végezni, és lehetőség szerint az adott ipari ágazatra jellemző termelési maximum megjelenésének időszakában célszerű a vizsgálatot végrehajtani. (Műtrágyáknál, növényvédő szereknél a téli-tavaszi időszak, pirotechnikai termékeknél augusztus 20., valamint december 31. előtti időszakok),
 - b) amennyiben kiegészítő információt előzetesen nem kért a vizsgáló szerv, a szemle alkalmával a tárolási engedélyeket, veszélyes hulladékok égetéssel történő ártalmatlanításával foglalkozó létesítmények esetében azok engedélyeit,
 - c) a telephelyen fellelhető veszélyes anyagok biztonsági adatlapjait, amennyiben az segíti az üzem azonosítását (például benzin, gázolaj, cseppfolyós oxigén, stb. adatlapját nem szükséges csatolni),
 - d) veszélyes hulladékok esetében a hulladékok veszélyességének eldöntése céljából SZ-jegyet vagy a környezetvédelmi hatóságnak benyújtott adatszolgáltatást, negyedéves jelentést (a hulladékok HP mondatainak meghatározása céljából, amennyiben azok H-mondattal nem rendelkeznek),
 - e) a telephelyről méretarányos, tájolással ellátott térképet (különösen, ha nem egyértelmű az üzem határa).

Az időszakos hatósági ellenőrzés szempontjai

1. Az ellenőrzés megkezdésekor az üzemeltetőt tájékoztatni kell jogairól és kötelezettségeiről, az ellenőrzés során lehetőséget kell adni a nyilatkozattételre. Az ellenőrzés során az ellenőrzést lefolytató személy megtekintheti a helyszínt, a szemletárgyat, tanulmányozhatja az iratokat és más dokumentumokat, műszeres vizsgálatokat végezhet, beléphet az ellenőrzött személy vagy szerv minden olyan helyiségébe, amely a hatósági ellenőrzés eredményes ellátásához szükséges, megfigyelheti a munkafolyamatokat, az ügyféltől és képviselőitől felvilágosítást kérhet, egyéb bizonyítást folytathat le (például tanút hallgathat meg, szakértőt rendelhet ki).
2. Ügyelni kell arra, hogy az ellenőrzés az ügyfél munkáját, foglalkozásbeli tevékenységét ne akadályozza.
3. Életveszély elhárítása, a közbiztonság védelme érdekében a hatóság jogosult azonnali intézkedéseket is megtenni.
4. Veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek esetében az időszakos hatósági ellenőrzést az adott üzemre elkészített ellenőrző vizsgálati program alapján kell végrehajtani.
5. A bejárás során meg kell tekinteni a súlyos baleseti eseménysorokat kiváltó tevékenységeket és technológiákat, valamint a veszélyes anyagok tárolását, felhasználását szolgáló technológiai elemeket.
6. A veszélyes anyagok nyilvántartása teljességének, naprakészségének ellenőrzése (veszélyes anyagok leltára, különös tekintettel a technológiában lévő anyagokra) az R. 13. § (6) – (7) bekezdése alapján.
7. Technológiai rendszer és annak biztonságos működtetésével kapcsolatos műszaki rendszerek/berendezések, valamint a biztonságos működtetéshez kapcsolódó kezelési utasítások, munkautasítások ellenőrzése.
8. Felkészítés ellenőrzéséhez a vizsgált időszakra vonatkozó oktatási dokumentumok (oktatási tematikák, oktatási terv, belső védelmi terv ellenőrzése) vizsgálata.
9. Veszélyes anyagokkal kapcsolatos események, súlyos balesetek vizsgálata, amennyiben a vizsgált időszakban ilyen történt.
10. Dominóhatással (külső, illetve belső dominóhatás) kapcsolatos információk valóságtartalmának ellenőrzése.
11. Védőeszközök, védekezésbe bevonható műszaki biztonsági berendezések meglétének és időszakos karbantartásának ellenőrzése. A veszélyes technológiai berendezések karbantartási rendszere működtetésének ellenőrzése.
12. Veszélyes hulladékok keletkezésének körülményei, veszélyes hulladékok tárolása, elszállításának paraméterei.
13. Az esetleges fejlesztések (megtörtént, tervezett) áttekintése.
14. Az üzemeltetői intézkedések megfelelőségének vizsgálata.
15. Az ellenőrzési jegyzőkönyv mellékleteként (lehet elektronikus formában is) csatolni szükséges:
 - a) a veszélyes anyagok naprakész nyilvántartását a szemle napjára vonatkozóan, valamint 1-2 szűrőpróbaszerűen kiválasztott időpontra visszamenőlegesen.

- b) veszélyes hulladékok esetében a hulladékok veszélyességének eldöntése céljából SZ-jegyet vagy a környezetvédelmi hatóságnak benyújtott adatszolgáltatást, negyedéves jelentést (a hulladékok HP mondatainak meghatározása céljából, amennyiben azok H-mondattal nem rendelkeznek).
16. Az üzemeltető által benyújtott biztonsági dokumentációban foglalt adatok és állítások ellenőrzésekor az engedélyezési és felügyeleti tevékenység keretében a következőket kell elvégezni:
- a) információgyűjtés a rendszerek működéséről, az irányítási eljárásokról,
 - b) a rendszerek működésére vonatkozó dokumentáció áttekintése, illetve e rendszerek megfelelőségének és teljességének megítélése,
 - c) a fizikai körülmények és rendszerek szemrevételezése a jogszabályoknak való megfelelés vizsgálatához, valamint az intézkedések hatékonyságának ellenőrzése.
17. A benyújtott biztonsági dokumentációban szereplő adatok és állítások ellenőrzésekor különösen figyelmet kell fordítani a biztonságot nagymértékben befolyásoló rendszerek és rendszerelemek leírására.
18. Ellenőrzéskor a veszélyazonosítás és a kockázatelemzési eredmények helytállóságát is meg kell vizsgálni.
19. A biztonsági dokumentáció készítésekor nyert tapasztalatok és az alkalmazott elemzési módszerek értékes információkat szolgáltathatnak a súlyos balesetek megelőzéséhez, illetve a következmények mérsékléséhez, ezért az ellenőrzés során interjú keretében célszerű erre a témakörre is kitérni.
20. Vizsgálni kell, hogy a hatóság által katasztrófavédelmi engedélyben elfogadott biztonsági dokumentációkban bemutatott állapot fennáll-e, az üzem a hatóság engedélye nélkül nem kezdett-e technológiai fejlesztésbe, bővítésbe.
-

Veszélyes üzemben bekövetkezett káresemények hatósági kivizsgálásának alapelvei

1. Az esemény kivizsgálása miatt elrendelt helyszíni szemléről, hatósági ellenőrzésről az Ákr. előírása szerinti jegyzőkönyv készül.
2. A szemle/ellenőrzés során az esemény helyszínét, a baleseti hatásokkal érintett hatásterületet minden esetben meg kell tekinteni, ahol az esemény körülményeinek felderítésében segítséget nyújtó fényképeket kell készíteni.
3. A kivizsgálás során az üzem belső védelmi tervében/súlyos káresemény elhárítási tervében leírtakat össze kell vetni az esemény kezelésével kapcsolatosan végrehajtott intézkedésekkel (erők, eszközök rendelkezésre állása, az érintett személyek, a beavatkozó állomány felkészültsége, az egyes védekezési mozzanatok időszükségei).
4. A szemle/ellenőrzés során jegyzőkönyvben rögzíteni kell az esemény minősítéséhez szükséges minden információt:
 - a) a kialakult tűznek vagy robbanásnak a veszélyes anyaggal kapcsolatos érintettségét,
 - b) a kikerült veszélyes anyag mennyiségét és halmazállapotát,
 - c) a kikerült veszélyes anyag tulajdonságát (például mérgező, rákkeltő, oxidáló, tűz- vagy környezetre veszélyes és a veszélyességi kategóriája),
 - d) amennyiben veszélyes létesítményt le kellett állítani az esemény kapcsán, akkor a létesítmény megnevezését, leállításának körülményeit,
 - e) az emberi életben és anyagi javakban, illetve a természeti elemekben (talaj, víz) okozott kár.
5. A jegyzőkönyvben rögzíteni kell továbbá:
 - a) ha az üzemeltető a veszélyes anyagokkal kapcsolatos esemény felszámolására vonatkozó védekezési, elhárítási és helyreállító intézkedéseket elmulasztotta,
 - b) az esemény keletkezésének időpontját és bejelentésének idejét, a bejelentő nevét, valamint a bejelentést fogadó szerv megnevezését,
 - c) az üzemeltetőnek, szemtanúknak, hatósági tanúknak, illetve a társhatóságok képviselőinek nyilatkozatát az esemény bekövetkezésének okairól és körülményeiről.
6. Az esemény értékeléséhez szükséges mértékben a jegyzőkönyvben rögzíteni kell:
 - a) az eseményben érintett veszélyes létesítmény, üzemi technológia vagy berendezés kialakítását, működését, technológiai paramétereit (hőmérséklet, nyomás, stb.) és karbantartottságát,
 - b) az esemény feltételezett kiindulási helyzetét és az esemény kialakulásának folyamatát, az esemény kezelése során tett üzemeltetői intézkedéseket,
 - c) az eseményt feltételezhetően előidéző okokat, az esemény kialakulását befolyásoló tényezőket, az eseményben érintett veszélyes anyagok fizikai és kémiai jellemzőit,
 - d) az esemény következményeinek és hatásainak (személyi sérülés/halál, anyagi kár, környezetszennyezés, belső vagy külső dominóhatás, stb.) részletes leírását,
 - e) a normál üzemviteltől való eltérés, illetve esetlegesen az arra való visszaállás tényét, befolyásoló körülményeit,
 - f) az esemény üzemeltetői kivizsgálásának tervezett/becsült befejezését/lezárását;

- g) az üzemeltető további intézkedéseinek leírását az érintett berendezés(ek), létesítmény(ek) vonatkozásában, illetve az érintett veszélyes anyag(ok) kezelésével kapcsolatosan (melyre a részletes kivizsgálás eredménye befolyással bír),
 - h) a beavatkozó állomány/létesítményi tűzoltóság káresemény elhárításával kapcsolatosan végzett tevékenységét és annak tapasztalatait.
7. Az esemény kivizsgálása során tapasztalt, más hatóság hatáskörét érintő hiányosságokat a jegyzőkönyvben rögzíteni kell, illetve amennyiben supervisor ellenőrzés lefolytatása szükséges, az illetékes társhatóság képviselőjét is be kell vonni.
8. Az esemény kivizsgálása közben tapasztalt súlyos hiányosságok esetében, a további balesetveszély elhárítása érdekében a helyszínen tartózkodó kiadmányozásra jogosult személy, veszélyes üzemek, létesítmények esetében a Kat. 35. §-ban foglaltak szerint a veszélyes tevékenység végzését azonnali hatállyal megtilthatja, felfüggesztését elrendelheti, a veszélyes anyagokat elszállíttathatja, a veszélyes üzem területére történő belépést megtilthatja, a helyiségeket lezárhatja.
-

A 2011. évi CXII. TV. 27. § (5) ÉS A 219/2011. (X. 20.) KORM. RENDELET 45. § (2)
BEKEZDÉSEI ALAPJÁN NEM NYILVÁNOS

ZÁRADÉK

A dokumentum elektronikus aláírással hitelesített